

ORTOGRAFIA: L'ALFABET CATALÀ

L'alfabet o abecedari és el conjunt de les lletres d'una llengua. En català hi ha 26 lletres que, combinades, poden representar els diferents sons de la llengua.

A continuació tens l'alfabet del català. Fixa't sobretot en aquelles lletres que tenen un nom més diferent del que se sol usar: *h, x, v...*

QUADRE DE GRAFIES		
LLETRES	NOM	EXEMPLES
a	a	taula, casa
b	be	bota
c	ce	ciutat, casa
d	de	dit
e	e	carrer, mel, cotxe
f	efa	fàbrica
g	ge	gat, gerani, desig
h	hac	home
i	i	avís, iogurt
j	jota	joc
k	ca	kurd
l	ela	líquid
m	ema	ploma
n	ena	finestra
o	o	ocell, foc
p	pe	peu
q	cu	quilo
r	erra	rosa, pera
s	essa	arròs, casa
t	te	torró
u	u	ull, cauen
v	ve baixa	vi
w	ve doble	waterpolo
x	ics, xeix	xarop, taxi, examen
y	i grega	nova york
z	zeta	zebra

VARIANTS GRÀFIQUES		
ç	c trencada	caça, cançó, forçut
l·l	ela geminada	col·legi

ACTIVITAT 1 - ORDENAR

Ordena alfabèticament les paraules següents:

noia, gos, llengua, diari, blau, feina, home, quatre, vint, xalet

A.		F.	
B.		G.	
C.		H.	
D.		I.	
E.		J.	

ACTIVITAT 2 - EL NOM DE LES LLETRES

Escriu el nom de cada una de les lletres d'aquesta paraula que conté les cinc vocals:

V	la ve baixa
O	
L	
U	
N	
T	
À	
R	
I	
A	
M	
E	
N	
T	

ORTOGRAFIA: SONS I LLETRES

Les 26 lletres de l'alfabet català es poden classificar en:

Vocals: a, e, i, o, u

Consonants: b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v, w, x, y, z

Aquestes lletres són les que s'utilitzen per representar els diferents sons que produïm quan parlem. Però no sempre a una lletra correspon un so.

En el cas de les **vocals** les cinc lletres representen vuit sons vocàlics, els que podem trobar en les paraules següents:

mare	[a]	Lletra A
llet	[e] tancada	Lletra E
mel	[ε] oberta	Lletra E
pi	[i]	Lletra I
bony	[o] tancada	Lletra O
cor	[ɔ] oberta	Lletra O
poruc	[u]	Lletres O (en algunes zones) i U
casa, mare	[ə] Vocal neutra	Lletres A i E (en algunes zones)

En el cas de les **consonants**, cal remarcar que sovint fem servir:

- ✓ Dues lletres per representar un sol so (**dígraf**):
 - rr → torre ss → bassa
 - ll → palla ix → caixa
 - ny → llenya qu → quilo
 - gu → àguila

- ✓ Una mateixa lletra per representar sons diferents:
 - x → taxi (ks), examen (gz), guix (so de xeix)...

- ✓ Lletres mudes, que no representen cap so:
 - h → home, subhasta...
 - r → arbre, aprendre, segur, córrer...

ACTIVITAT 3 - LECTURA DE SIGLES

Llegeix en veu alta les sigles següents i escriu-ne les lletres:

1	ITV	
2	IBM	
3	TV3	
4	UGT	
5	VHS	
6	IRPF	
7	BMW	
8	UPC	

ACTIVITAT 4 - INDICAR DÍGRAFS

Indica els dígrafs de les paraules següents:

barret	sivella	maquillatge	collaret
puny	teixit	biquini	mànigues
pissarra	carrer	bruixa	guitarra

ACTIVITAT 5 - LLETRES MUDES

Subratlla les lletres mudes dels mots següents:

mocador	hàbit	hotel
desodorant	guant	conjunt
hivern	dormir	olor